

«Қостанай әлеуметтік – техникалық колледжі» мекемесі
Учреждение «Костанайский социально – технический колледж»

Бекіткені ұсынамын:
ҚӨТК директорының директоры КСТК:
Нұрғиына А.С.
2015 ж.г.

Ғылыми – зерттеу жұмысын орындау жөнінде әдістемелік нұсқаулар

**Методические рекомендации
по выполнению НИР**

Копия	Код	Издание	Разработал	Согласовал	Согласовал
	МР НИР КСТК 16-15	второе	Тулқубаева К.И.	Ахметова Ж.Н.	Уразова Л.И.
			<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

Қостанай қ.
г. Қостанай

ӨН ҒЗЖ ҚӨТК 16-15 Ғылыми – зерттеу жұмысын орындау жөнінде әдістемелік нұсқаулар
МР НИР КСТК 16-15 Методические рекомендации по выполнению НИР

Требования, предъявляемые к НИР учащихся КСТК.

1. Актуальность выбранного исследования.
2. Качественный анализ проблемы, отражающий степень знакомства автора с современным состоянием проблемы.
3. Умение использовать известные результаты и факты, знания сверх обязательной программы.
4. Владение автором специальным и научным аппаратом.
5. Сформированность и аргументированность собственного мнения, идеи, вывода.
6. Практическая и теоретическая значимость исследования.
7. Четкость выводов, обобщающих исследование.

Требования, предъявляемые к оформлению научных работ учащихся.

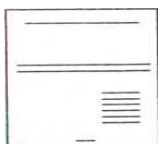
1. Работа выполняется на листах формата А-4.

2. Номер кегля - 14, заглавная буква 16. Междустрочный интервал 1,5мм.

Поля: сверху, внизу, справа - 2см., слева - 2,5см.

3. Титульный лист:

- сверху - название колледжа;
- посередине листа - название темы;
- справа под названием, темы: область науки, к которой относится работа;
- под названием области - фамилия, имя (полностью) учащегося, группа, еще ниже - научный руководитель - Ф.И.О. (полностью) место работы, должность, ученое звание (если имеется);
- внизу листа - город, год

4. Оглавление.

Введение (показывается актуальность проблемы исследования, цели и задачи исследования, указывается гипотеза и состав работы).

ГЛАВА I. Аналитический обзор литературы по данной теме

(может содержать несколько параграфов). Выводы по I главе.

ГЛАВА II. Анализ собственных исследований по проблеме (должно быть свое

название, и может быть несколько параграфов). Выводы по II главе. Заключение - предлагаются краткие выводы по исследуемой проблеме.

Список литературы (в алфавитном порядке). Пример записи: Скок Г.Г. Как

проанализировать собственную педагогическую деятельность. М., 2000, с-102.

Сергеева В.П. Управление образовательными системами: программно-методические пособия. М, 2000, с-136. Слостенин В.А. Гашарин В.Э. Методологическая культура учителя//Советская педагогика. 1990. №7.

Приложения (схемы, таблицы, графики, анкеты, тесты и т.д.).

Примечание:

а) К каждой главе, параграфу - указываются страницы.

б) Ссылки на цитируемую литературу следует давать в квадратных скобках [4]

Схема хода научного исследования

1. Обоснование актуальности выбранной темы.
2. Постановка цели и конкретных задач исследования.
3. Определение гипотезы, проблемы.
4. Определение объекта и предмета исследования.
5. Выбор методов проведения исследования.
6. Описание процесса исследования.
7. Обсуждение результатов исследования.
8. Формирование вывода и оценки полученных результатов.

Основные компоненты научного исследования

1. **Тема исследования** - это лаконичное и четкое ограничение аспектов исследуемой области. Тема должна быть актуальной, т.е. разработка определяется объективными требованиями времени, а изучаемый вопрос не должен иметь уже разработанного ответа в науке.
2. **Цель исследования** - выявление причинно-следственных связей и закономерностей, разработка теорий и методик.
3. **Задачи исследования** - изучить, определить, выявить, обобщить, проверить в опытной работе (апробировать) и т. п.
4. **Гипотеза исследования** - предположительный ответ на возникающий вопрос, разработанный на основе всестороннего изучения теоретического и практического состояния проблемы. Автор исследования формулирует гипотезу таким образом, чтобы возникло новое видение или понимание того, что он исследует. Формулировать гипотезу по принципу, если делать много и хорошо, обязательно получится хорошо - ненаучно. Во-первых, совсем не обязательно, что получится хорошо, во-вторых, ничего нового и принципиального в решение проблемы такой подход не вносит. Эти компоненты должны быть взаимосвязаны, одно должно вытекать из другого и им определяться. В противном случае исследование будет выстроено неверно и не даст научно - достоверных и убедительных результатов.
5. **Объект исследования** - сфера (область) поиска. Такими объектами могут быть системы, явления, процессы, воспитание, образование, развитие, формирование личности, коллектива.
6. **Предмет исследования** - ограниченный аспект сферы поиска внутри объекта; процессы протекания или **реализации** изучаемых явлений, совокупность элементов, связей, **отношений**.

Проблема исследования - вопрос, на который надо ответить; формулировка того, что неизвестно в изучаемом явлении.

Логика исследования:

1. Определение темы, проблемы, цели, объекта, предмета и задач исследования.
2. Составление плана исследования и первого варианта плана выполнения самой работы.
3. Составление списка литературы по проблеме исследования.
4. Определение общей методики и методов исследования, базы исследования.
5. Изучение теории и истории вопроса, анализ базовых понятий (понятие, на которых строится исследование).
6. Изучение опыта решения данной проблемы по практике.
7. Сбор констатирующего материала.
8. Анализ и обобщение полученных результатов и построение на их основе гипотезы - предположения о возможном способе разрешения возникшей проблемы.
9. Разработка методики проверки гипотезы.
10. Проведение опытно экспериментальной работы (пилотный/пробный) и

- преобразующий (формирующий) эксперименты, опытная работа
11. Проведение контрольных срезов. 12. Анализ и обобщение полученных результатов, формулировка теоретического обоснования проведенного исследования.
13. Выработка практических рекомендаций.
14. Оформление и литературная редакция работы.

Методы научного познания:

1. Методы эмпирического исследования (наблюдение, сравнение, изменение, эксперимент).
2. Методы, используемые как на эмпирическом, так и на теоретическом уровне исследования (абстрагирование, анализ и синтез, индукция и дедукция, моделирование).
3. Методы теоретического исследования (восхождение от абстрактного к конкретному).

Рекомендации по составлению доклада на основании научной работы, выполненной учащимися КСТК.

Алгоритм доклада!

Вашему вниманию предлагаются исследования на тему «.....».

Актуальность исследования обусловлена рядом обстоятельств:

1. ...
2. ...
3. ...

Вышесказанное закономерно выводит нас на противоречия (проблемы, задачи):

-
-
-

Решение противоречий (проблем, задач) предполагает ...

Отсюда цель научной работы:.....

В основу исследований положена гипотеза: ели будут:

-
-
-

то...

Работа состоит из введения, двух (трех, четырех) глав, заключения и приложения, состоящего из 5 (6, 7, 8, 10 ...) материалов.

Далее краткий анализ публикаций по теме с выводом: однако в литературе такие вопросы как недостаточно исследованы.

Наши исследования проводились в направлениях:

- 1.
- 2.
- 3.

В результате были сделаны выводы (предложения, заключения..., разработана .....).

Таким образом, по представленному материалу можно сделать вывод (о достижении цели работы).

Исследования по данной проблеме могут быть продолжены в направлениях ....

Примечания:

1. Данный алгоритм может быть скорректирован в соответствии с предметом и темой исследования.
2. На выступление дается до 10 минут.
3. Сообщение может быть проиллюстрировано компьютерной анимацией, таблицами, другой наглядностью.

ҚӘТК колледж оқушыларының ғылым-зерттеу жұмыстарына қойылатын талаптар

1. Таңдалған зерттеу жұмысының өзектілігі.
2. Автордың мәселенің қазіргі таңдағы жағдайын анықтағанын көрсететін мәселенің саналы таңдауы.
3. Міндетті бағдарламадан тыс білімді, белгілі нәтижелер мен фактілерді қолдана білу.
4. Автордың арнайы және ғылыми аппараттармен жұмыс істей білуі.
5. Өз ойының, идеясының, қорытындысының қалыптасуы мен дәлелдемесі.
6. Зерттеу жұмысының практикалық және теориялық маңыздылығы.
7. Зерттеу жұмысын жалпылайтын қорытындының нақтылығы.

Оқушылардың ғылыми жұмыстарының рәсімдеуіне қойылатын талаптар

1. Жұмыс А-4 форматтағы қағазда орындалады.
2. Шрифт нөмірі -14, бас әріп -16. Жоларалық қашықтық 1,5 мм.
Құжаттың шетері: жоғарысы, төмені, оң жағы – 2 см., сол жақтан – 2,5 см.
3. Титулдық бетте:
  - жоғарыда – колледж атауы;
  - ортасында – тақырыбы;
  - тақырыптың астында, оң жағында: жұмыстың қарайтын саласы;
  - оның астында – оқушының аты-жөні, тобы, одан төмен – ғылыми жетекші (аты-жөні толығымен), жұмыс орны, лауазымы, (болса) ғылыми дәрежесі;
  - беттің төменгі жағында – қала, жыл көрсетіледі.

4. Мазмұны.

Кіріспе (зерттеу мәселесінің өзектілігі, мақсаты мен міндеті, ғылыми болжамы және жұмыс құрамы көрсетіледі).

- I. ТАРАУ** Берілген тақырып бойынша әдебиетке аналитикалық шолу (бірнеше параграфтан тұруы мүмкін). I тарау бойынша қорытынды.
- II. ТАРАУ** Мәселе бойынша өзінің жеке талдауы (өзінің атауы болуы керек, және де бірнеше параграф болуы мүмкін). II тарау бойынша қорытынды. Шыққан нәтиже-зерттелген мәселе бойынша қысқаша қорытынды.

Әдебиет тізімі (алфавит тәртібінде). Жазылудың мысалы: Скок Г.Г. Как проанализировать собственную педагогическую деятельность. М., 2000, 102-бет.

Сергеева В.П. Управление образовательными системами: программно-методические пособия. М, 2000, 136-бет. Слостенин В.А. Гашарин В.Э. Методологическая культура учителя// Советская педагогика. 1990. №7.

Қосымшалар (схемалар, таблицалар, кестелер, сауалнамалар, тесттер және т.с.с.).

Ескерту:

ӘН ҒЗЖ ҚӘТК 16-15 Ғылыми – зерттеу жұмысын орындау жөнінде әдістемелік нұсқаулар
МР НИР КСТК 16-15 Методические рекомендации по выполнению НИР

- а) әр тараудың, параграфтың беттері көрсетіледі.
- б) көрсетілген сілтеме квадрат жақшада беріледі

Ғылыми зерттеу барысының схемасы

1. Таңдалған тақырып өзектілігінің негіздемесі.
2. Зерттеудің нақты міндеттері мен мақсатының қойылуы.
3. Ғылыми болжам мен мәселенің анықталуы.
4. Зерттеу объектісі мен зерттелетін нәрсені анықтау.
5. Зерттеу өткізудің әдісін таңдау.
6. Зерттеу процесін сипаттау.
7. Зерттеу нәтижесін талдау.
8. Қорытынды шығару және алған нәтижені бағалау.

Ғылыми зерттеудің негізгі компоненттері

1. **Зерттеу тақырыбы** – бұл зерттеу саласының аспектілерінің қысқа және нақты шектелуі. Тақырып өзекті болуы керек, яғни әзірлеу объективті уақыт талабымен анықталады, ал зерттелетін сұрақтың ғылымда әзірленген жауабы болмауы керек.
2. **Зерттеу мақсаты** – байланыстардың себеп-салдары мен заңдылықтарын табу, теориясы мен әдістемесін әзірлеу.
3. **Зерттеу міндеті** – оқу, анықтау, табу, жалпылау, тәжірибеде тексеріп көру (мақұлдау) және т.с.с.
4. **Зерттеудің ғылыми болжамы** – мәселенің жағдайын теориялық және практикалық жан-жақты оқып үйрену негізінде әзірленген, пайда болған сұрақтың болжамды жауабы. Зерттеудің авторы ғылыми болжамды жаңа көрініс немесе не зерттегені жайында түсінік туындайтындай қалыптастыруы керек. Егер ғылыми болжам көп және жақсы принципімен құрылса, міндеті түрде жақсы болады, бірақ ғылыми болмайды. Біріншіден, жақсы болуы міндет емес, екіншіден, бұл тұрғыдан қарау мәселенің шешіміне жақсы да, принципиалды да ештеңе енгізбейді. Бұл компоненттер өзара байланыста болып, бірі бірінен туындап және сонымен анықталуы керек. Кері жағдайда зерттеу жұмысы дұрыс құрылмайды және ғылыми жағынын ең анық және көз жеткізетін нәтиже бермейді.
5. **Зерттеу объектісі** – іздестіру саласы. Объекті ретінде жүйелер, құбылыстар, процесстер, тәрбиелеу, білім беру, даму, жеке тұлғаның, ұжымның қалыптасуы болуы мүмкін.
6. **Зерттелетін зат** – объектінің ішкі іздестіру салсындағы шектеулі аспект; процесстердің өтуі немесе зерттелетін құбылыстарды іске асыру, элементтердің, байланыстардың жинағы.

Зерттеудің мәселесі- қойылған сұраққа берілетін жауап; зерттелетін құбылыстың белгісіз болып болып келген жайттарын құрау.

Зерттеудің логикасы:

1. Тақырыбын, мәселесін, мақсатын, объектісін және зерттеудің міндеттерін анықтау.
2. Зерттеу жоспарын құру және жұмыстың орындалу жоспарының бірінші нұсқасы.
3. Зерттеу мәселесі бойынша әдебиет тізімін құру.
4. Зерттеудің жалпы әдістемесін және әдіс-тәсілдерін, зерттеу базасын анықтау.
5. Сұрақтың теориясы мен тарихын оқып үйрену, алғашқы түсініктерді талдау (зерттеу негізделетін түсініктер).
6. Практикада аталмыш мәселенің шешімін табу тәжірибесін үйрену.
7. Констатациялық материалдарды жинау.
8. Алынған нәтижелерді жалпылау және талдау және соның негізінде ғылыми болжамды құрастыру- пайда болған мәселені шешудің мүмкін тәсілдерін болжау.
9. Ғылыми болжамды тексерудің әдістемесін әзірлеу.

10. Сарап эксперимент жұмысын, жаңғырту экспериментін, тәжірибе жұмысын өткізу.
11. Бақылау срезін өткізу.
12. Алынған нәтижелерді жалпылау және талдау, өткізген зерттеу жұмыстарының теориялық негіздемесін қалыптастыру.
13. Практикалық ұсыныстар беру.
14. Жұмысты редакциялау және рәсімдеу.

Ғылыми пайымдау әдісі:

1. Эмпириялық зерттеу әдісі (байқау, салыстыру, өзгерту, эксперимент).
2. Зерттеудің эмпириялық та, теориялық та деңгейде қолданылатын әдісі (абстаркциялау, талдау және жинақтау, индукция және дедукция, өңдеу) .
3. Зерттеудің теориялық әдісі (дерексізден нақтыға көтерілу).

ҚӘТК колледж оқушыларының ғылыми жұмыстарының негізінде баяндама жасаудың ұсыныстары

«.....» тақырыбындағы зерттеу жұмысымды Сіздерге ұсынамын.
Зерттеудің өзектілігі келесі жағдайларға байланысты:

1. ....
2. ....
3. ....

Жоғарда айтылғандар заңды түрде келесі қайшылыққа (мәселеге, міндетке) әкеп соғады:

- .....
- .....
- .....

Қайшылықтардың(мәселенің, міндеттің) шешімі .....
жорамалдайды. Ғылыми жұмыстың мақсаты ..... осыдан туындайды.
Зерттеудің ғылыми болжамының негізі .....

.....
.....
.....

Жұмыс кіріспеден, екі (үш, төрт) тараудан, қорытындыдан және 5 (6,7,8,10) материалдан құралған қосымшалардан тұрады.

Әрі қарай тақырып бойынша жұмыстың қорытындысымен қоса талдауы беріледі.
Зерттеу жұмысы мындай бағыттарда жүргізілді:

- 1.
- 2.
- 3.

Жұмыс нәтижесінде мынадай қорытындылар шығарылды:

.....
.....
.....

Ұсынылған материал бойынша қорытынды жасап, қойылған мақсаттың орындалғаны туралы айтуға болады.

Аталмыш мәселе бойынша зерттеу жұмыстары мынадай бағытта жалғасуы мүмкін: .....

Ескерту:

1. Берілген алгоритм тақырып пен зерттелетін затқа байланысты өзгертіліп дұрысталуы мүмкін.

2. Сөз сөйлеуге 10 минут уақыт беріледі.
3. Хабарлама компьютерлік табиға сияқты басқа да көрнекіліктермен безендірілуі мүмкін.